

Tillsynsprojekt inomhusbad 2016

Innehållsförteckning

Tillsynsprojekt inomhusbad 2016	1
1. Bakgrund och nuläge	1
2. Internationell utblick och jämförelse	2
3. Beskrivning av projekttiden	3
4. Tidsplanering	4
5. Nyttan/effekten av projektet	4
6. <u>Kostnader och finansiering</u>	4
6.1 Projektets kostnader-resursbehov	4
6.2 Finansiering	5
6.3 Kostnader för verksamhetsutövarna	6

I. Bakgrund och nuläge

Lagstiftningen ställer krav på verksamhetsutövare av bassängbad att utföra egenkontroll i syfte att motverka hälsorisker. Både luft- och vattenkvalitet ska vara av god kvalitet.

Miljöförvaltningen har i sin löpande tillsyn av badanläggningar samt i granskningen av analysvar kunnat konstatera att trots omfattande tillsyn är mängden överskridanden av bakterier vid de offentliga badanläggningarna i staden, år efter år, högt. Cirka 40 procent av anläggningarna har ett eller flera bakterieöverskridanden varje år. Om också de kemiska parametrarna beaktas - som grumlighet och förhöjda halter i vattnet av ämnen som orsakar bildning av trikloraminer i luften - har cirka 70 procent av anläggningarna problem återkommande med badvattnet.

Miljöförvaltningen och/eller Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i dagsläget inte fastställt ett indikatormål om acceptabel mängd avvikelser när det gäller mikrobiologiska eller kemiska parametrar, utan endast bestämt att övervaka det faktiska läget och i tillsynen verka för säkra anläggningar ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. *En rimlig målsättning bör vara att bakterieöverskridanden endast sker i anslutning till incidenter.*

Sedan 2012 har årsrapporter om resultatet av tillsynen på bassängbad överlämnats till nämnden. Sammanfattningsvis finns dessa trender:

- verksamhetsutövarnas kunskap om reningsanläggningen och dess kapacitet har starkt förbättrats sedan 2006
- verksamhetsutövarnas rutiner för övervakning av badvattenkvaliteten och åtgärder vid brister har starkt förbättrats

Men;

- hygienrutiner är ofta bristfälliga – det är svårt att arbeta optimalt med dessa på alla badanläggningar

- städningen är eftersatt, för lite resurser i tid och personal läggs på detta
- rutiner saknas i de flesta fall helt för desinficering av hårt belastade golv- och sittytor

Och;

- antalet bakterieöverskriden i badvattnet ligger högt och i stort sett konstant. Se nedanstående tabell:

År	Andel bassängbad med bakterieöverskridanden i (%) Hela Stockholm	Andel bassängbad med bakterieöverskridanden i (%) Idrottsförvaltningen	Andel bassängbad med 2 eller flera bakterieöverskridanden i (%) Idrottsförvaltningen
2006	37	50	50
2007	48	72	39
2008	39	72	61
2009	41	83	56
2010	40	83	67
2011	43	94	67
2012	31	50	50
2013	44	72	61
2014	42	50	45

Slutsats:

Det är miljöförvaltningens uppfattning att en betydande orsak till att vattenkvaliteten inte förbättrats i takt med bättre drift och kunskap om reningsanläggningarna och bra rutiner för övervakning av badvattenkvaliteten, beror på eftersatta hygien- och städrutiner samt avsaknad av rutiner för desinficering av hårt belastade golv- och sittytor.

2. Internationell utblick och jämförelse

Statliga myndigheter i Tyskland har sedan 2013 fastställt en rekommendation för hygien, städning, ytdesinfektion och metodik för kontroll av renhet på badhus (Reinigung, Desinfektion und Hygiene in Bädern, DGfDB 94.04). I korthet innebär denna att badhusen arbetar mycket aktivt med hygieninformation/påverkan. Vidare att badhusen rengörs varje dygn, vidare att de desinficeras varje dygn. Till detta hör också att verksamhetsutövaren med hjälp av odlingsplattor kontrollerar att städning och desinficering sker med tillräcklighet för att nå en nivå som innebär ringa till måttlig tillväxt av bakterier. Måttlig tillväxt får endast förekomma i liten frekvens av det totala antalet provtagningar.

I Sverige har vi generellt sett en helt annan inställning. Personalstyrkan vid våra större anläggningar har under tid minskat samtidigt som personalen fått alltmer uppgifter inom verksamheten, d.v.s. aktiviteterna i simhallen. Allt mindre tid finns kvar för rengöring. Krav ställs också på omfattande öppettider vilket försvårar möjligheten till noggrann rengöring av ytor, ex i dusch- och omklädningsrum.

Det som hittills kunnat konstateras inom tillsynen är att noggrann rengöring av smtliga ytor verkar utföras för sällan. Desinficering av golv-/sittytor – som ska utföras med långsamverkande medel (verkanstid 4 timmar), utförs i de flesta fall inte alls. Vidare saknas helt metod för kontroll av tillräcklig renhet. Under 2015 har miljöförvaltningen genomfört sticksprovsvisa provtryckningar av ytor på några simhallar. Resultaten ligger då mellan måttlig till mycket grov tillväxt av bakterier.

Endast i ett fåtal fall har personalen möjlighet att genomföra hygienkampanjer vid anläggningarna. Idrottsförvaltningens simhallar saknar tvål och schampo vid duscharna. De flesta privata anläggningar bjuder på detta.

3. Beskrivning av projektidén

Inspektioner genomförs på samtliga offentliga inomhusbad, 52 stycken. De bad som undantas från projektet är pooler tillhörande bostadsrättsföreningar och arbetsplatser. Vid inspektionen används en anpassad checklista där tre fokusfrågor lyfts: rutiner för hygien, rengöring och desinficering.

I tillsynsprojektet ska;

- Städ- och hygienrutiner granskas
- det allmänna intrycket av städningen kontrolleras*
- provtryckning görs av golv-/sittytor på badet tas ut (10- 20 stycken per anläggning beroende på storlek)
- odling och klassificering av odlingsplattor genomförs i egen regi på miljöförvaltningen

* Det bör poängteras att det med endast okulär kontroll inte bör gå att avgöra renheten på ytor. Smuts ska aldrig synas. Om den syns är rengöringen kraftigt eftersatt.

I projektet kommer resultaten av provtryckningar jämföras mot den tyska rekommendationen om renhet på ytor. Städ rutiner och riktlinjer för hygien i simhallarna kommer att granskas utifrån BNV's råd om städning och hygien i simhallar.

Inför projektet

Under hösten 2015 och början av 2016 genomförs förberedelser. Dessa inkluderar;

- möten med experter bl. a inom simhallsstädning,
- framtagande av metodik för hur inspektionerna ska genomföras,
- framtagande av checklista med bilaga framställt för Speed-Up
- framtagande av informationsbrev samt bokningsbrev
- framtagande av mallar för sammanställning av resultat,
- inköp av värmeskåp och övrigt material (ex desinfektionsmedel),
- att träffa avtal med Alcontrol gällande leverans av provtryckningsplattor.

Analys av provtagningsplattor genomförs i egen regi då det uppdagats att Alcontrol saknar rätt analysmetod för granskning av tryckplattor med provtagning i badanläggningar. Avläsning i egen regi innebär att värmeskåp behöver införskaffas.

Miljöförvaltningen ämnar följa tysk metodik vid provtryckning på simhallar. I Tyskland har en anvisning för kontroll av renhet i simhallar tagits fram av statliga myndigheter (DGfDB R 94.04). I standarden finns också framtaget bedömningsgrunder för acceptabel bakterietillväxt på ytor i en s. k. ”trafikljusskala” från **grönt** – **gult** – **rött**.

Under projektet

Samtliga tillsynsobjekt kommer få ett informationsbrev i god tid inför tillsynsprojektet där projektet och inspektionen som ska genomföras, beskrivs, likaså vilken kostnad verksamhetsutövaren kommer belastas med. Bokning kommer ske inför varje inspektion

på ett likartat sätt för att största möjliga relevans och jämförelse ska kunna utläsas av resultaten. Inspektionerna kommer i samtliga fall läggas i anslutning till att rengöring av simhallen genomförts. Provtryckning kommer utföras på golv- och sittytor som används frekvent inom simhallen inkluderat dusch-, omklädningsrum och bastus. Kontroll av hygienrutiner och annat förebyggande hygienarbete kommer göras. Samtliga städ- och hygienrutiner kommer att tas in på kontoret för granskning.

Efter projektet

Resultaten av hygien, städning och provtryckning kommer att kommuniceras till varje verksamhetsutövare för sig.

Vidare kommer resultaten sammanställas för samtliga och kommuniceras till nämnden. Eventuellt genomförs projektet på samma sätt i flera kommuner inom MSL. Stockholm åtar sig då att sammanställa resultatet å MSL´s vägnar.

4. Tidsplanering

Tillsynsprojektet genomförs under perioden mars – maj 2016. Då varje inspektion behöver bokas till tid efter rengöring av badanläggningen, innebär det att projekttiden blir något utdragen. Rapportsammanställning av det totala resultatet genomförs i juni – augusti i syfte att presenteras för nämnden vid septembersammanträdet.

5. Nyttan/effekten av projektet

Idag saknas i de flesta fall metodik på badanläggningarna för kvalitetskontroll av rengöring. Projektet syftar till att öka kunskapen och förståelsen av strikta hygienrutiner och kvalitetssäkrad städning. Det som troligen kan förväntas med renare badanläggningar (och badgäster) är ett renare vatten - färre överskridanden - och bättre inomhusluft, d.v.s minskad risk för hälsorisker. Självklart också ökad trevnad på baden.

6. Kostnader och finansiering

6.1 Projektets resursbehov – kostnader – intäkter

Resursbehov

Projektets totala externa budget ryms i stort sett inom befintlig tillsynsram.

Beräknad tidsåtgång 2016: ~585 timmar (9 timmar per objekt)

Då total tid inom arbetsområdet Bassängbad i dagsläget prognosticeras till 1030 timmar om tillsynsprojektet genomförs, **innebär det att antalet timmar övertrasseras med ca 60 timmar.**

Tidsåtgång per objekt:

- Förberedelse och bokning	3 h
- Inspektion inkl resa	2 h
- Granskning städ-/hygrutiner	1 h
- Odling, bedömning tryckplattor	1 h
- Inspektionsrapport	2 h

I förberedelse och bokning är förutom arbetet inför den enskilda inspektionen (bokning, registrering, inläsning på objektet) nu också inlagt projektförberedande arbete; tid för planering, framtagande av mallar, avgiftskod ECOS, informationsbrev, möten internt

och med experter. Utöver den tiden bör avsättas ca 20 timmar för rapport till MHN 2016. Summa; 60 timmar (30 h 2015).

Kostnader

Till detta tillkommer kostnad för material:

- Kostnader för inköp av 1 st värmeskåp: 12000 SEK
- Desinficeringsmedel ca 500 SEK
- Provtrycksplattor á 34 kr st SEK X 52 anläggningar med åtgång av ~12 - 15 plattor per anläggning, d.v.s. 22 000 SEK (inkluderar moms)
- Checklista framställt i programmet Speed-Up: 14 400 SEK

Summa: ~36 500 SEK

Intäkter

För det analysarbete miljöförvaltningen lägger ner i projektet ska, förutom att verksamhetsutövaren betalar för provplattorna á 34 SEK/st (inkluderar moms), undersökningsavgift debiteras i enlighet med Taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet enligt miljöbalken, KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR STOCKHOLM 2014:19.

Undersökningsavgift enligt 3 § c tas ut i de fall som anges i bilaga 1:C och enligt den närmare definitionen i 9 § i taxan. Undersökningsavgift utgörs dels av timtaxa, dels sådana faktiska kostnader som uppkommer till följd av undersökningen. För bassängbad finns en fast schablon fastställd i taxan i punkt 1:C punkt 1.2 a) som avser badvattenprov, inkluderat analyskostnad. Den tas ut utöver fast årlig avgift vid brister i egenkontrollen och är fastställd till 2 arbetstimmar, d.v.s. i dagsläget 2160 SEK.

Det är miljöförvaltningens bedömning att debitering kan ske analogt på samma sätt vid provtagning av ytor i simhallen som vid provtagning på vatten. Den faktiska skillnaden är att miljöförvaltningen vid vattenprov betalar Alcontrol för analyskostnaden. I detta projekt har vi lagt analysförfarandet på oss själva och behöver debitera för det arbete som läggs ner på avläsning efter 2 dygn inkluderat dokumentation och bedömning av resultaten.

Ett val miljöförvaltningen kan göra i projektet är att upprätta en specifik undersökningsavgift i detta projekt analogt med stycke i 9 § i taxan ” Undersökningskostnader som inte regleras i bilagan ska betalas av verksamhetsutövaren efter beslut i varje enskilt fall.” Miljöförvaltningen kan anta att nyttan av projektet är sådan att full kostnadstäckning inte ges via undersökningsavgiften utan en lägre avgift.

6.2 Finansiering

I prognos för tidsåtgång inom arbetsområdet för bassängbad 2015 ser det ut som för lite tid kommer att läggas på tillsynen relaterat till de avgifter som tas in med den fasta årliga taxan. Oklart i dagsläge hur många timmar detta rör sig om – men det är rimligt att dessa timmar kan överföras till nästa års tillsynsprojekt. Det kan trots detta ändå handla om att timmar och resurser inte helt räcker till.

Då projektet kan förväntas innebära stora vinster ur hälsoskyddssynpunkt bör finansieringen på något sätt kunna lösas. Se också punkt 5 ovan.

6.3 Kostnader för verksamhetsutövarna

Tillsynen inom projektet bekostas inom ramen för den fasta årliga avgiften. Den kostnad som tillkommer utöver detta är att badanläggningarna bekostar tryckplattor och miljöförvaltningens kostnad för att granska och bedöma dessa. Tryckplatta kostar 34 SEK/st. Om 10 provtryckningar görs innebär det en kostnad på 340 SEK/anläggning. Det bör bedömas som rimligt att verksamhetsutövarna också bekostar undersökningsavgift á 2160 SEK. Det innebär en total kostnad i snitt på 2500 SEK per anläggning. På vissa större anläggningar kommer fler prover att tas ut, på små anläggningar troligtvis något färre.

Myndigheten är enligt MB 2:7 skyldig att pröva rimligheten av de kostnader verksamhetsutövare påtvingas inom tillsynen. En värdering av hälsonytta relaterat till kostnad för verksamhetsutövarna har gjorts av arbetsgruppen som arbetar med bassänganläggningar och gruppen har då kommit fram till att kostnaden som läggs på verksamhetsutövarna är rimlig. Den verkligt stora kostnaden kommer istället många av dem stå inför om det uppdragas att deras rengöringsrutiner är undermåliga.

SLUT